

VÅRT LAXÅ

En tidning för dig som bor i Laxå kommun #2/2018

Musikkväll
med värme

Höst och nya perspektiv

Musik, konst, teater, litteratur! Kulturen ger oss nya perspektiv, berikar våra liv på olika sätt, stärker vår inlevelseförmåga och är nyttig för själs- och känsloliv. Att ta del av och även få utöva olika kulturella uttryck ger oss en höjd livskvalitet.

Hösten 2018 innebär att Laxå kommuns kultursatsning slår igenom på olika sätt. Vi kan välkomna musikskolan tillbaka! Samtidigt får förra årets framgångsrika Tunnelprojekt, när ungdomar målade skoltunneln under E 20, nu en uppföljare. I höst ska de tillsammans med tre graffitikonstnärer påbörja arbetet vid von Boijgatan.

Vi kan glädja oss åt entreprenörerna i Tivedstorp som med sitt engagemang lockar musikgrupper från världens alla hörn. Så har det varit även i sommar. De frivilliga krafternas betydelse för ett rikt kulturliv kan inte över-skattas. I Hasselfors och Porla har man tagit sig an den gamla brunnskulturen och ställt samman en efterlängtd bok som beskriver brunnens historia och liv.

Att vi blir en satellit till Live at Heart i Örebro med två konserter i Laxå nu i början av september är så spännande och roligt!

Läs vidare i det här numret av Vårt Laxå!

Bo Rudolfsson (KD) kommunstyrelsens ordförande

Efter den heta sommaren: "Vi har ett bra miljöarbete"

Den här sommaren, den hetaste och torraste i historisk tid har gett många en tankeställare kring hur vårt sätt att leva påverkar jordens klimat.

Ett skönt semester- och badväder kan man tycka, samtidigt som det finns anledning att oroa sig för torkans konsekvenser som bränder och foderkris för bönderna.

För mig som kommunchef känns det bra att veta att Laxå kommun sedan många år har ett riktigt bra miljö- och klimatarbete. Vi kvalade in som Sveriges första miljödiplomerade kommun 2011 och arbetar med miljödiplomeringen som verktyg, konkret, strukturerat och målmedvetet för att minska kommunens miljö och klimatpåverkan.

Här är några exempel:

- I Finnerödja nya skola installeras solpaneler som står för skolans hela elförbrukning.
- Laxå kommunfastigheters arbetsfordon körs idag till 40 procent på förnybart bränsle, från årsskiftet 100 procent!
- Vår laddstation vid torget finns tillgänglig på den app för elbilar som finns och används flitigt

Förstasidesbilden:

Det var en härlig konsertkväll i sommarljumma Tivedstorp. Sju veckor gamla Ruby Curtis somnade på sin mamma Amanda Curtis arm innan den spanske gitarristen Victor Herrero började spela. Rubys morföräldrar, moster, morbror och kusiner från Falköping fanns med runt bordet.

Elbilar bidrar till minskad klimatpåverkan. Kommunchefen Harry Lundin med en av Laxå kommuns 21 nya elbilar vid Östra Laxsjön.

- Under en tid har Laxå kommun köpt in 21 elbilar och laddhybrider som reducerar vårt koldioxidutsläpp väsentligt när anställda gör sina resor inte minst inom hemtjänsten.
- Vår trakt bjuder på en varierad natur med Tivedens stora vilda skogar och unika platser vad gäller flora och fauna, något som lockar besökare. En naturlig följd av det är att vi förra året bestämde oss för att bli Sveriges första ekoturismkommun som gynnar ett ansvarsfullt resande och som bidrar till skyddet av naturmiljöer.
- Vi har flera naturvårdsprojekt på gång bland annat utan-

för Hasselfors där vi restaurerar våtmarker.

● Ett inslag som alla kommuninvånare fått ta del av är Naturguiden, en bok som radar upp pärlorna i våra omgivningar och gör unika och besöksvärda platser i vår kommun tillgängliga för var och en som vill njuta av dem. Ta den till er, och besök dessa platser, är min rekommendation!

Vårt målinriktade och strukturerade miljö- och klimatarbete är kopplat till den bild av Laxå kommun som vi vill skapa och utgör en del av vårt varumärke.

Harry Lundin

VÅRT LAXÅ

Tidning utgiven av Laxå kommun
Ansvarig utgivare: Harry Lundin.
Redaktionskommitté: Tomas Dahlberg, Mats Fransson, Harry Lundin och Hans Traav.
Produktion: Axelsson & Jansson Media AB, text och foto, EC Media AB, layout och redigering.
Tryck: Laxå Tryckeri.

Kontakt: Laxå kommun, Postgatan 2-4, 695 80 Laxå, tel: 0584-47 31 00, hemsida: www.laxa.se
 Nästa nummer utkommer i november.

Förstaklassare glädjeskuttar för nya skolan

Tre förstaklassare gör studieförberedelse i sin splitternya skola i Finnerödja en vecka före skolstarten.

– Det är pirrigt, det kan vara flera fröknar här som man inte känner, säger Ingrid Stålhammar, som är sex år och redan kan en del bokstäver. Det ska bli spännande att lära sig saker!

Kompisen Lovisa Persson håller med, och förhoppningsvis hinner allt bli klart på skolan innan de ska ta sin lärosal i besittning. Den här dagen när de tittar in på skolgården finns många maskiner fortfarande kvar som gräver, öser grus och plattar till, men asfalten ska komma som utlovat om några dagar. Och då blir allt jämnt och fint.

– Det känns bra att börja första klass, säger Lovisa, fast lite nervöst förstås och Kim Segander Tvelin tycker att det är ro-

ligt att börja i en alldeles ny skola.

Kim, Lovisa och Ingrid är tre av 90 elever i Finnerödja nya skola höstterminen 2018. Till det kommer 36 förskoleelever.

Den nya huskroppen innehåller fyra klassrum med träslöjd, textilslöjd, bildsal och personalmatsal. Lektionssalarna är anpassade till kommunens nya IT-strategi där klassrummen försetts med smartboard och eleverna med Ipads och Cromebooks.

Skolan innehåller en allmän del som inrymmer matsal, kök bibliotek och "Torget", som är tänkt att användas som offentlig samlingsplats. Matsalen och "Torget" har en gemensam entré. Nybyggnaden omfattar 1 500 kvadratmeter.

Första klass invigdes med pompa och ståt på höstterminens första dag den 20 augusti.

Förstaklassare hoppar högt av glädje för sin nya skola. Från vänster Kim Segander Tvelin, Lovisa Persson och Ingrid Stålhammar.

Något att hålla i handen på strövtåg i natursköna trakter.

Ny bok visar dig rätt i naturen

Här är boken du kan hålla i handen när du ger dig ut i naturen.

Naturguiden beskriver 53 naturområden i Laxå kommun som är olika lätt att ta sig till. Lättillgängliga, där barnvagn och rullstol tar sig fram, lättillgängliga till fots och utmanande områden som kräver god fysik och naturvana.

Guiden beskriver de allra finaste områdena och innehåller information om kommunens naturvärden. En bok som ska hålla i 10 år.

Naturguiden har finansierats med bidrag från LONA, Naturvårdsverkets fond för lokala naturvårdssatsningar och Laxå kommun. Den bygger på tidigare naturkartläggningar men

också på insatser från allmänhet och föreningar som bidragit med tips, foton och kunskap. Boken kompletteras med vägbeskrivningar och en karta i skala 1:50 000. Med guiden följer Artbingo, ett A4-blad där man kan ge sig ut på jakt för att hitta 16 olika blommor och djur.

Naturguiden har sammanställts av kommunekologerna Sara Iinatti och Malin Björn.

Egna villagaraget huserade Thommie Johanssons firma TLM Trading de första åren.

Det är med förväntan som Thommie Johansson ser sin

Thommie älskar rena – nu väntar nybyggd

En blänkande rentvättad bil då lacken glänser och kromen blixtrar, det är en syn för gudar – och för Thommie Johansson på TLM Trading i Laxå. Nu har han växt ur det egna villagaraget och bygger en bil- och rekondhall i Laxå för att på allvar kunna satsa på både sin hobby och sitt yrke: bilar.

– Det började redan när jag var 12–13 år. Jag tvättade pappas bil, tyckte det var kul när smutsen försvann och den blev ren. Det låg en tillfredsställelse i att se resultatet av tvätten och poleringen.

Thommie Johansson har alltid tyckt om rent och snyggt,

ordning och reda. Hans stora intresse har dessutom alltid varit motorer och bilar. Den kombinationen skulle leda till starten av en egen firma i bilrekondbranschen.

Efter högstadiet i Laxå och verkstadsskolan där började Thommie arbeta som svetsare. Men bredvid jobbet tvättade han bilar.

– Jag fick en moppe när jag fyllde 15 år. Jag putsade på den och började tjäna extra med att göra rent bilar. Jag höll först till i pappas garage och även i morfars.

– När jag bildat familj och min sambo Linda Larsson och jag köpt hus 2010, flyttade jag verksamheten dit och startade

en enskild firma. Med pappas hjälp rev jag det gamla garaget där och vi byggde ett stort nytt. Allt för att få plats för mitt stora intresse. Då kunde jag aldrig drömma om att jag skulle arbeta med detta på heltid!

Men så blev det, kunderna strömmade till genom mun till mun-metoden. Thommie arbetade skift på Volvo i Hallsberg och med sin hobby före och efter skiften. När konjunkturen på Volvo dalade och företaget ville göra sig av med personal, tackade Thommie ja till att bli utköpt och beslutade sig för att pröva om hobbyn visade sig kunna omvandlas till en heltidsförsörjning.

– Jag tänkte först att jag tes-

tar ett halvår utan lön. Det gick bra!

2014 startade han tillsammans med sin sambo TLM Trading och kunderna i villagaraget blev fler och fler. Men omständigheterna var lite knepiga.

– Vi var tvungna att tvätta bilarna i en tvätt i Laxå innan rekonden kunde ta vid i garaget.

Därför tog planerna på att bygga nytt form och veckan före jul 2017 började skogen avverkas på TLM Tradings 7 700 kvadratmeter stora tomt norr om E 20 vid Södra Saltängen.

– Vi kom överens med banken och den 26 mars tog vi spadtag för det 540 kvadratmeter stora bygget.

bilhall växa fram.

bilar hall

Här får allt plats, tvätthall och rekonddel, personalutrymme, kontor och även utrymme för bilar till försäljning.

Bilexport har nämligen varit ett andra ben för företaget sedan Thommie Johansson på försök 2009 satte in en Audi på en Blocket-annons och fick napp från en bilfirma i Österrike! Det blev en kontakt som gav mersmak och sedan dess har Thommie sålt ett antal hundra bilar av märkena Audi, BMW och Volkswagen till firman.

TLM Trading har även haft resurser att anställa en medhjälpare, Tommy Gustafsson.

I september beräknas den nya bilhallen vara klar för inflyttning.

Pengaregn över biblioteket

Nu ska boken nå fram bättre till kommunens invånare! Under tre år ska bibliotekets uppsökande verksamhet utvecklas och det med pengar från Kulturrådet.

– Vi är själaglada, säger Ewa Palmdal, bibliotekssamordnare. Laxå bibliotek har fått en halv miljon kronor det första året och sköter vi oss väl har vi chans på ytterligare en miljon kommande två år.

Pengarna ska användas till uppsökande verksamhet gentemot äldre i Laxå tätort och mot yngre och äldre i Hassel-

fors, Finnerödja, Tived och Röfors och på landsbygden.

– Vi har redan en etablerad verksamhet här men vill göra mer av den. Vi erbjuder även Boken kommer som innebär att vi åker hem till folk som inte kan ta sig till biblioteket. Den tjänsten har vi inte vågat marknadsföra eftersom vi hittills inte haft resurser. Vi vill även göra något på äldreboendena, stötta personal där och förstås även förskolor.

Bidraget till Laxå kommun

kommer från Kulturrådet som på regeringens uppdrag genomför en treårig satsning för att stärka biblioteksverksamheten i Sverige.

Stärkta bibliotek heter satsningen som pågår 2018–2021. Sammanlagt 225 miljoner kronor per år finns att fördela.

Bibliotekets personal gläds över bättre möjligheter att stimulera bokläsandet i kommunen. Från vänster: Anita Bengtsdotter-Ericsson, Julia Fantenberg-Persson, Annika Skalmark, Ewa Palmdal och Sofie Nordenhaag-Law.

Vattenhästen har rest hit

Vattenhästen är stadigt tjudrad framför Laxå station. Efter att ha tillbringat många decennier i ett magasin i Nora togs den ut på vädring sedan entusiasterna i Laxå modelljärnvägsförening kommit på idén att pryda entrén till stationen med järnvägs-historia. Detta med kommunens goda minne.

– Det var först tal om att stationsframsidan skulle försees med ett modernt konstverk, säger Stig Karlsson, ordförande i föreningen. Men efter en del fundering kom vi fram till att det vore roligare att hitta något som kunde påminna oss om hur tågen drevs förr.

Vattenhästen var ett måste innan elektrifieringen av järnvägen. Loken behövde ånga för att drivas framåt och därför måste de regelbundet fyllas på med vatten.

Laxås vattenhäst har ett

ärorikt förflutet. Den lär ursprungligen ha stått vid Ervala station, utgångspunkten för Sveriges första normalspåriga järnväg mot Järle och Nora, en sträckning som stod klar 1856.

– Det har funnits två likadana pjäser, i Hallsberg finns den andra.

Vattenhästen, som är tillverkad 1914 på Centralverkstäderna i Örebro, har högtryckstvättats men är inte åtgärdad i övrigt. För att pedagogiskt förklara dess funktion har den kompletterats med en bit räls med en trehjulig dressin på.

– Vi hade tänkt montera upp en lampa på armen som kommer lysa rött mot Postgatan. Så varnades övrig tågtrafik när ett ånglok stannade på rälsen för att tanka vatten.

Utsmyckningen framför stationen bekostas av kommunens pengar för förbättring av Postgatan.

Stig Karlsson och Reine Pettersson är två entusiaster i Laxå modelljärnvägsförening som sett till att Laxå station fick sin vattenhäst.

Ljusa och färgstarka idéer lyser upp tunnelmörkret

Nu får Laxå en ny färgglad tunnel under E20. Kommande läsår ska elever från Centralskolan förvandla undergången vid von Bojgatan/Ramundervägen till Framtidens tunnel.

En bild från förra årets målning av skoltunneln.

dersson ska måla tunneln.

Även ungdomar med in-

trasse för foto, musikproduktion, poesi eller media bjuds in att delta eftersom Framtidens tunnel inte bara innebär grafittimålning utan är tänkt att vara ett kulturprojekt som knyts ihop inom olika områden.

Fokus är barn och ungdomars tro på sina drömmar och hoppet om en ljus och positiv framtid.

Framtidens tunnel är en del av Laxå kommuns kultursatsning genom Kulturenheten och Allaktivitetshuset. Den genomförs i samarbete med studieförbundet Vuxenskolan. Även Laxå bibliotek medverkar.

En musik- och inspelningsstudio byggs upp och kanske erbjuds i framtiden även möjligheter att utveckla teater och dans.

Sista chansen för fibernät

Värmen dallrar på gårdsplanen utanför Tiveds skolbyggnad. Helst skulle Maud Björke och Madeleine Larsson vilja slänga sig i Unden, men nu sitter de inne på Tiveds utvecklingsgrupps kontor för att slå sina huvuden ihop kring ett viktigt uppdrag, att se till att det blir fiber draget till hushållen i området.

Det är nu eller aldrig för fiber i Tived. Den vetskapen får Maud Björke och Madeleine Larsson att engagera sig som fiberambassadörer.

– Vi anmälde oss till uppdraget eftersom vi ville ha insyn, säger Madeleine Larsson. Nu jobbar vi med genomförandet av utbyggnaden, för tredje gången gillt kan vi säga, eftersom det har varit mycket strul.

Den 5 september går sista tåget. Då bjuds alla invånare i Tived in till ett möte med Telia, Laxå kommun och Tiveds utvecklingsgrupp för att få information om fiberdragningen.

– Det gäller att hänga på nu, det här är sista chansen, säger Maud Björke, för sommaren 2019 klipps koppartråden i Tiveden och då kan vi inte lång-

Madeleine Larsson och Maud Björke slår sina kloka huvuden ihop för fibern i Tived.

re ringa ut till omvärlden på den gamla telefonen.

Maud Björke och Madeleine Larsson kan förstå Tivedsbornas frustration kring hur fiberutbyggnaden hanterats.

Redan 2014 hade Kristina Mjörndal i Sannerud gjort en förundersökning för utvecklingsgruppens räkning kring den tredje fiberstapen i Tived som överlämnades till Fibergruppen som då skötte utbyggnaden för Telias räkning.

– Då kunde vi lämna över ett färdigt koncept med namn

och allting, säger Madeleine Larsson. Men inget hände och i mars 2016 gick Fibergruppen ut med en ny förfrågan till hushållen om intresse vilket var förbryllande för alla dem som redan bestämt sig. Skulle man göra det en gång till?

Den förfrågan ledde till för få anmälde sig. Många hade inte heller fått kallelsen från Telia som tagit över efter Fibergruppen och som ordnade med utskicken den här gången. Ett nytt krafttag från Telia togs i september förra året med bland annat dörr-

” Jag är så angelägen om att alla ska förstå hur viktigt det här är för vår bygd.

knackning och resultatet av det blev ett besked i november att intresset var för lågt och att det inte skulle bli någon fiber.

– Jag är så angelägen om att alla ska förstå hur viktigt det här är för vår bygd, säger Madeleine Larsson. Vi får inte stå utan kommunikation!

Anledningen att de äldre delarna av kopparnätet ersätts med modern teknik är för att klara att leverera dagens moderna digitala tjänster som människor använder i dag. Det gamla nätet är sårbart för väderpåverkan och brist på reservdelar resulterar i långa reparationstider.

– Det är så viktigt att landsbygden hänger med i kommunikation och utveckling! säger Maud Björke. Därför har kommunen och Tiveds utvecklingsgrupp sammankallat till ett möte den 5 september klockan 18.30. Vi träffas i Tiveds skola.

Hela Sverige ska få plats på bredbandståget

Riksdagens mål är att hela Sveriges befolkning ska ha tillgång till bredband 2025 och avsätter pengar för att medborgarna ska få utbyggd fiber.

Pengarna fördelas av jordbruksverket och administreras vidare ut på landsbygden

via länsstyrelsen till orter där bredband inte kan byggas ut av affärsmässiga skäl.

I Laxå kommun fick Laxå tätort, Finnerödja och Hasselfors fiberutbyggnad 2009 på kommersiell grund.

I Tiveden-området har utbyggnad kunnat genomföras i

olika etapper. Nu fortsätter arbetet med ytterligare utbyggnad.

– **Här har det varit** mycket krångel, säger Anna Eriksson, kommunsekreterare och bredbandssamordnare. Men en sista möjlighet finns nu att hoppa på tåget (se artikel

ovan). Ta vara på den chansen!

Samtliga telestationer i Laxå kommun är i dag utbyggda för ADSL-bredband.

Men när koppartråden tas bort försvinner möjligheten till bredband ADSL. För fortsatt bra bredbandsuppkoppling krävs fibernät.

Internationella bordet säger skål: Från vänster: Ralph och Nina från Tyskland, Panny från Ungern, Laura från Tyskland, Bianca från Tyskland, Gerard från Spanien, Igor från Tyskland, Lucy från Frankrike, Melanie från Österrike, Nicole från Italien och Matilda från Portugal.

Sommarkväll med spansk

Högsommarkväll i Tivedstorp med grilldoft, stojande barn på gräsmattorna och förväntansfulla vuxna vid trädgårdsborden.

Det är andra gången den spanske gitarristen Victor Herrero från Don Quijotes egen stad La Mancha i Spanien gästar Tiveden.

Senast höll han sin konsert i Tiveds kyrka. Men eftersom den mellansvenska vildmarken trollband honom är han tillbaka igen, nu med en friluftskonsert utanför kaffestugan.

– Jag var här för två år sedan och älskade det! Jag måste bara återvända och när min göteborgske agent Christian

Pallin kunde ordna en konsert här under min svenska turné blev jag överlycklig!

Victor Herrero är en klassiskt skolad gitarrist som gör sina egna melodier och visor inspirerad av spansk folklöre och den latinamerikanska musiken. Han har konserterat med den amerikanska sing- and

songwritern Josephine Foster och gett ut flera skivor med egen musik och har också haft ett eget rockband. Som sologitarrist turnerar han nu och efterfrågas förutom i Spanien och Sverige även i Frankrike och Schweiz.

Tivedstorphs livemusikkonserter är ett uppskattat inslag under Tivedens högsåsong då

Kvällens artist Victor Herrero bjöd på en konsert med egen musik.

Unga konsertbesökare i Tivedstorp: Kusinerna Viggo Rivas, Vera Axelsson-Jimenez, Greta Axelsson-Jimenez och Lou Rivas.

Göran och Sylvia Fornåå i samspråk med Tivedstörpsborna Inge Bäckström och Birgitta Ingman.

Hela familjen Ericsson från Falköping: Från vänster: Elin Ericsson, Felicia Ericsson, Roland Ericsson, Jonas Ericsson, Inger Ericsson och Amanda Curtis med Ruby, sju veckor.

hetta i Tivedsskogarna

många utländska turister hittar hit. På gräsmattorna den här kvällen fanns publik både från närliggande bygder och andra länder.

Inge Bäckström som är bosatt i sin far Rolfs föräldrahem torpet "Försöket", har hittat hit tillsammans med Birgitta Ingman. De pustade ut i kvällen

efter att under dagen hunnit med både att bada i Vitsand och plocka tio liter blåbär. De delade bord med Motalaborna Göran och Sylvia Fornåå som skulle stanna över natten på vandrarhemmet.

Sju-veckorsbebisen Ruby Curtis satt vid bordet bredvid tillsammans med mamma

Amanda och hennes familj från Falköping med sommarboende i Karlsborg. Rejält internationellt var det runt nästa bord med Panny från Ungern, Bianca och Igor från Tyskland, Lucy från Frankrike, Nicole från Italien, Matilda från Portugal, Melanie från Österrike, Gerard från Spanien, Laura från Tyskland och Ralph och

Nina Borgmann-Kaiser som flyttat från Münster i Tyskland till Tived för att starta kafé och kafferosteri.

Victor Herrero var först ut i sommarens konsertserie som även innehöll pubkväll med bluesmusik den 25 juli och gruppen Tumult från Göteborg den 1 augusti.

Besökarna blev fler när kalhyggerna försvann

För turistföretagarna i Tiveden betyder skogen allt.

– Vi står och faller med träden, säger Jessica Sannö som äger Ösjönäs aktivitets- och fritidscenter tillsammans med sin man Klas.

Ösjönäs är beläget innanför nationalparkens gräns men påverkas även av hur skogsbruket utanför området sker. Hur skogen avverkas här inverkar på näringen, antal besök och hur länge man stannar.

Det har ägarna till Ösjönäs och även Tivedstorp noterat. Fula kalhyggen skrämmer, en besöksvänlig skog bjuder in!

Ett unikt samarbete sedan några år med markägaren Sveaskog kring hyggesfria zoner innebär att turistföretagarna i Tiveden nu börjar se resultat av ett socialt anpassat skogsbruk.

– Sveaskog beslutade 2016 inrätta ett försök med hyggesfritt skogsbruk på 2 000 hektar norr och söder om nationalparken, säger Rune Andersson, planeringsledare på Sveaskog.

– Det innebär att vissa kriterier hålls vad gäller skogens

täthet, luckor med kalmark och ungskogens höjd.

Sveaskog är den dominerande markägaren runt Tivedens nationalpark och har tidigare fått kritik för stora hyggen som upplevs som störande inte minst för utländska besökare som är ovana vid det skandinaviska skogsbruket och som utgör hälften av Tivedenturismen.

– Målet är att få en mer besöksvänlig skog och även öka kunskapen kring hur hyggesfria metoder kan användas i skogsbruket och hur samverkan kan ske mellan lokala intressenter och större skogsägare.

Samverkan med omgivningen sker genom samråd. Sveaskog informerar om kommande åtgärder och arbetar med att förbygga körskador.

– Vi tar även hänsyn till uppehållsplatser som rastplatser och utikpunkter. Stigar och leder bevaras och rensas från ris vid alla typer av åtgärder.

Det hyggesfria skogsbruket i Tiveden är unikt och kan nu få efterföljare. Ett område finns även utanför Jönköping och sättet att bruka skogen kan fungera bra i tätortsnära

Rune Andersson, Sveaskog och Jessica Sannö, Ösjönäs, ser båda vinsterna med ett hyggesfritt skogsbruk.

” Målet är att få en mer besöksvänlig skog och även öka kunskapen kring hur hyggesfria metoder kan användas i skogsbruket.

skogsbruk, menar Rune Andersson.

– Det är ett dyrare sätt att avverka men jag brukar ställa frågan: Kan vi med ett mer

socialt anpassat skogsbruk där skogen bjuder in till rekreerande vandring rädde en hjärtinfarkt, hur många hektar skog motsvarar det i reda pengar?

I takt med att skogen vuxit upp och såren efter hyggena läkts har besökarna kommit tillbaka.

– Ett varsamt skogsbruk är något som vi alla tjänar på, säger Jessica Sannö.

– Ökande besöksantal betyder att näringarna i Tiveden blomstrar, att människor flyttar hit, att lanthandeln lever kvar.

BOKTIPSET

Ta del av Vårt Laxås boktips! Laxå biblioteks personal berättar om läsvärda böcker. Den här gången Julia Fantenberg-Persson.

Den stora verklighetsflykten av Lars Y Larsson

Den stora verklighetsflykten handlar om Anton som försörjer sig genom att åka runt på serviceboenden och uppträda som trollkarl. Att trolle är visserligen vad han brinner för men det var inte riktigt så han tänkt sig sin karriär. På väg hem från ett uppträdande, efter att först ha firat sin födelsedag ensam på en rastplats, åker han fel någonstans mellan Skövde och Stockholm och hamnar på en skogsväg i Tiveden. Snart stöter han på en flicka som behöver hans hjälp, han fortsätter dock vidare. Senare får han veta att den lilla flickan inte alls var någon vanlig flicka.

Blybröllop av Sara Paborn

Irene och Horst är så olika som ett gift par kan bli. Hon jobbar som bibliotekarie och har svårt att ta till sig de förändringar som sker på jobbet. Han är kabeldragare och är bara nöjd när han får sitta i sitt rum med den specialdesignade ljudanordningen och lyssna på musik.

Efter flera decennier som gifta och år av pikar, nedtryckningar och snusförnuf-tiga kommentarer från Horst bestämmer sig Irene för att göra sig av med honom.

Byaråd i samråd

Samråd är ledstjärnan när Laxå kommun utvecklas för att möta framtiden. Tre byrådsmöten per år planeras för att stämma av vad som händer i kommunens olika delar.

Mötet före sommaren innehöll bland annat information om Hasselforskalaset, Tiveds utvecklingsplan, invigningen av Finnerödja skola och biblioteksatsningen.

Representanter från kommunens olika byalag och utvecklingsgrupper träffas regelbundet för utbyte av information, samråd och idéarbete.

I **torrsommarens enda regniga** vecka, runt midsommar, invigde kommunalrådet Bo Rudolfsson utegymmet i Bodarneparken i centrala Laxå. Aktivitetsparken är ett resultat av förnyelsen av Laxå centrum och ingår i Laxå centrala utvecklingsplan från 2015. Den kombinerade lekparken och utegymmet kostade 1,3 miljoner kronor.

Näringslivsdag med besök från Texas

⇒ Näringslivsdagen kommer tidigt i år! Detta för att företagarna i Laxå kommun ska kunna möta föreläsaren Bijoy Goswami från Austin, Texas. Denne gästar Örebro Live at

Heart Creative, men även Laxå kommun för att i Bergfästet den 4 september föreläsa om entreprenörskap och kreativt tänkande när det gäller företagande och nyskapande.

Efter föreläsningen blir det workshops där nystartade verksamheter möter etablerade företag och där nya idéer kan mötas. (Läs mer på sista sidan.)

Skolchef Ann-Sofi har överblick

Ann-Sofi Perssons viktigaste uppgift som ny skolchef i Laxå:

Varje elev ska ha med sig så mycket kunskaper att de har alla valmöjligheter när de ska vidareutbilda sig efter högskolastadiet.

– Vår skola är bra! Vi har mindre enheter där alla lär känna varandra väl, lärare och elever och barn och ungdomar emellan. Vi har dessutom nära till skolläring och politiker med korta och snabba beslutsvägar.

Förbättringsområden finns förstås. Ett är det ständigt pågående arbetet med att höja meritpoängen med fokus på skillnaden mellan flickors och pojkars betyg. Ett verktyg här är det systematiska kvalitetsarbetet.

Ann-Sofi Persson tycker skolan i Laxå kommun är bra, även om förbättringsområden finns.

– Det är viktigt att ha en överblick, att få med hela bilden, allt hänger ihop och miljön i förskolan påverkar hur

eleverna klarar sig fortsatt på grundskolan så att de uppnår behörighet att söka till gymnasiet.

” Jag är glad och stolt över mitt nya uppdrag.

Efter 1,5 år som utvecklingsstrateg i kommunens förskola och skola tillträdde Ann-Sofi Persson tjänsten som skolchef den 1 maj i år.

– Jag är glad och stolt över mitt nya uppdrag!

Områden som Ann-Sofi Persson prioriterar som rektor är värdegrundsarbetet utifrån Laxå kommuns styrdokument. Två andra är det systematiska kvalitetsarbetet med fortgående uppföljningar och att rutiner och planer finns på plats för att fungera som stöd i lärandet.

Boende i Tived och Rölfors får säga sitt om framtiden

Nu är det Tiveds- och Rölforsbornas tur att säga sitt om hur de vill ha framtiden i sin bygd.

Över sommaren har alla hushåll i Tived fått tillfälle besvara en enkät med frågor att fundera över vad som skulle höja livskvalitén där de bor. De har även möjlighet att svara på en webbenkät.

– Vi vill ha förslag, synpunkter och ta del av idéer, säger Hans Traav, näringslivsstrateg och kommunikator i Laxå kommun.

Utvecklingsplaner finns för Hasselfors och Finnerödja där medborgarnas förslag nu tas till vara och genomförs. Nu står turen till Tived och senare i höst Rölfors.

Med enkätsvaren som grund sammanställs ett bra underlag som Tivedsborna kan diskutera vid det samrådsmöte kommunen planerar bjuda in till i oktober. När invånarna sagt sitt tas ett politiskt beslut om en utvecklingsplan som sedan börjar genomföras.

– Tivedsborna har fram till den 11 september klockan 18 på sig att komma med sina för-

slag. Då stängs enkäten, berättar Hans.

Till hösten är det Rölforsbornas tur. Här blir det samma tillvägagångssätt, med insamling av idéer och underlag, samrådsmöte, beslut och genomförande.

– Det finns en stark vilja att bo på landet och många bra idéer kring hur vi gör det bästa möjliga av det.

– Därför är det väldigt roligt och stimulerande att arbeta med det här och framför allt att se att ansträngningarna ger resultat.

Hans Traav på väg ut med enkäter till Tivedsborna.

Vad högt! Isak och Albin Sandell på väg 60-meter upp i luften. Mikael Strömberg följer med som lugnande faktor.

Kalasorten från 60 meters höjd.

Närmare festplatsen än Henrik Johansson, till vänster, kan man inte bo. Här passade brorsdottern Felicia på att ställa upp ett loppisbord. Pappa Niklas hjälpte till.

Kalasbra fest i Hasselfors

Isak och Albin Sandell från Strängnäs på besök hos mormor Eva Bergström och styvmorfar Kent Pettersson i Hasselfors samlar sig för en färd 60 meter upp i luften över Hasselforskalaset.

De har kanske lite pirr i magen men Mikael Strömberg från Hasselfors byalag som följer med upp i korgen är en lugnande faktor.

Kranföraren Mats Östlin

drar i spakarna och upp åker de två bröderna medan morfar Kent swishar över 40 kronor till Barncancerfonden.

Väl uppe i luften får Isak och Albin en strålande utsikt över nejden, med Toften i sydväst och Teen i nordost och det slingrande vattendrag som förenar de två sjöarna.

Nere på marken kan de se mormor och Kents trädgård med de 100 olika rossorterna och den populära badplatsen Sundet.

Årets Hasselforskalas blev en särskild årgång då man firade 20 år och dessutom blev den första kommunfesten i sitt slag, vilket bland annat innebar besök av Kreismusikschule Carl Orff från vänorten Grevesmühlen i Tyskland som bjöd på två orkestrar som spelade blåsmusik och storbandsjazz.

Eftersom Hasselforskalaset också var en fest för hela kommunen bekostade Laxå kommun scenbygge och ljud samt

bidrog till de olika programpunkterna som clownen Jecko och Systrarna K.

Ett 70-tal knallar bjöd ut sina varor och ny i den branschen var Felicia Johansson som hade loppisbord tillsammans med sin pappa Niklas framför sin farbror Henriks hus alldeles intill scenen där allt hände.

Ett dragplåster var förstås också veteranbilsutställningen.

Näsa för kaffe ledde Nina till Tiveden

Kaffe är Nina Borgmann-Kaisers passion. Nu får den fullt utlopp i hennes egna kafé i Tiveden.

I påskas stod premiären när hon tillsammans med maken Ralph Borgmann slog upp portarna till Tiveds kafferosteri & café i Sannerud, som de förvärvade i september förra året.

– Jag älskar att dricka kaffe, säger Nina Borgmann-Kaiser. Nu kan jag dessutom rosta mina egna bönor i vårt eget kafferosteri!

Kaffepassionen startade som en hobby vid sidan av arbetet med marknadsföring i den tyska staden Münster, där familjen då bodde.

– Jag fick kontakt med en kvinna som lärde mig det hon kunde om hur man rostar kaffe. Sedan satte jag i gång ett eget rosteri. I Münster sålde jag kaffet i en egen gatubutik, men fortfarande var det bara en hobby.

Efter två års utbildning kan Nina Borgmann-Kaiser nu kalla sig rostmästare.

Samtidigt tillbringade Nina Borgmann-Kaiser och hennes familj mycket av sina semestrar i en fritidsbostad, sex mil söder om Sannerud.

– Vi tycker om Sverige och har regelbundet åkt hit under nio år. 2015 tog vi ett ledigt från våra arbeten och var här

under hela året för att se hur vi skulle trivas om vi flyttade hit för gott.

– Sedan kom ett tillfälle. Min man fick arbete på Husqvarna samtidigt som kaféet i Sannerud bjöds ut till försäljning. Det passade då att vi flyttade på oss eftersom våra barn Inga och Ole närmade sig skolåldern. Det var en dröm vi kunde förverkliga.

Nu arbetar hon heltid i sitt kombinerade kafferosteri och kafé och den första sommaren har gått strålande och givit mersmak.

– Nu bygger vi ut. Jag tänker eko-certifiera mitt kafferosteri och då måste jag kunna rosta eko-kaffet för sig i en särskilt rost. Vi siktar också på att producera så mycket att vi kan sälja till andra kaféer och företag.

Den imponerande kafferosten tronar i mitten av serveringen och är en ovanlig syn för en kafébesökare. Här rostar kaffebönor från olika länder i blandningar som Nina Borgmann-Kaiser komponerar och provar fram. Det tar lite tid och kräver omsorg att hitta rätt bland de olika bönsorterna som hon köper från grossister i Hamburg dit kaffelaster från världens alla hörn anländer med båt.

De egenkomponerade blandningarna får namn som Tivedens trollblandning, Fika i skogen, Fika vid sjön.

I mitten av kaféet tronar Nina Borgmann-Kaisers kafferost, som fick följa med

Nina Borgmann-Kaisers kafé och rosteri ligger naturskönt alldeles intill Unden.

Förutom egenhändigt rosta kaffebönor är allt bröd och alla bakverk som säljs bakat på kaféet.

– Det är otroligt härligt att

vid bakkbordet kunna se ut över Unden!

Nina Borgmann-Kaiser planerar att starta trädgårds-

i flytten från Tyskland.

Nina Borgmann-Kaiser blandar bönor från olika världsdelar.

Varsågod, en kopp Tived Special med bönor från Papua Nya Guinea, Indian Robusta och en colombiansk sort.

I tio-femton minuter ska bönorna rostas, beroende på bönsort och väder och vad de ska användas till.

odlingar för att kunna erbjuda kunderna närodlat och ekologiska grönsaker och kryddor på smörgåsen.

– Det liv vi lever nu är helt

annorlunda mot det i Münster. Där arbetade jag på kontor och vi bodde i stan. Här lever vi i naturen och kan gå och bada varje kväll.

Porlas klassiska varumärke består

Porla är ett varumärke med gamla rötter som står sig än, lika starkt som Ramlösa, Loka och Vichy.

– En Porlavatten, tack!

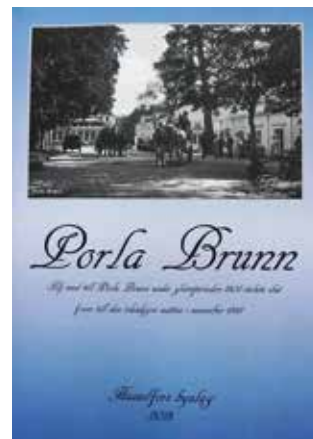
In på bordet kommer ett mineralvatten, om inte Porla, så av en tillverkare som serveringen har i lager

Porla som det välkända varumärke det är ska nu tas bättre tillvara i Laxå kommun.

Porlagruppen i Hasselfors byalag har ställt samman en efterlängtat bok om brunnsorten som öppnades 1724 och som var Sveriges lyxigaste under sin glansperiod i slutet av 1800-talet. Porla brunn hade plats för 400 gäster och en egen station där tågen från yttervärlden stannade.

Man drack brunn, badade i sjön, lyssnade på musik och föredrag. Här fanns även ett lasarett om man skulle råka bli krasslig. Kända personer som druckit brunn här är Selma Lagerlöf, Alice Tegnér, Johan Saxon och Jussi Björling.

Boken, som framstälts av Per Bergström, Rune Söderberg, Andreas Gustafsson, Lars Funcke och Cristina Söderberg, introducerades den 26 augusti vid ett event där också Carl-Jan Granqvist kåserade kring

En efterlängtat bok som nu är klar.

brunnslivet i Porla. Boken har kommit till med pengar från Laxå kommun och Leader Melansjölandet.

I sommar har också Laxå kommun snyggat till runt Brunnsalongen enligt den utvecklingsplan som upprättats, där man förhoppningsvis på sikt ska rusta upp och måla byggnader så att de kan komma till användning.

Grusgångar har rensats och fyllts på med nytt. Kanter har snyggats till. Informations tavlor som berättar om platsen och byggnaderna ska sättas upp. Allt sker i samråd med Porla Water som äger byggnader och mark. Byalaget i Hasselfors och Porlabor är också en viktig del i arbetet.

Musikskolan återuppstår

⇨ Som en del av Laxå kommuns kultursatsning återuppstår musikskolan höstterminen 2018. Den vänder sig till barn och ungdomar i åk 4–9 och drivs i Allaktivitetshuset tillsammans med ABF.

På schemat står gitarr, bas, piano, trummor och sång med möjlighet till undervisning även i andra instrument.

Musikundervisningen är både frivillig och kostnadsfri.

FRÅGAN

Hur var din sommar?

Kent Pettersson, Hasselfors:

– Skön! Jag var några veckor i Danmark, i Rønne på Bornholm. Den mesta tiden av sommaren har jag varit här i Hasselfors, dit jag och min sambo Eva Bergström flyttade från Strängnäs för sex år sedan.

Åsa Rönnbacka, Baggetorp:

– Jag har jobbat mesta tiden i en handelsträdgård, men har haft några veckors semester också, när jag latade mig och tog hand om min köksträdgård.

Nicklas Sjöberg, Hasselfors:

– Sommaren har inneburit mycket arbete, dels på sågverket i Hasselfors och dels i Hasselfors frivilliga brandkår. Jag hade tre veckors semester när vi var på Öland med familjen. Det har varit en bra sommar.

Malin Östlin, Hasselfors:

– Vi har campat i Kristinehamn och Karlsborg, badat mycket. Det har blivit många glassar. Nu blir det skönt och lugnt när vardagen drar i gång igen.

Irene Alexandersson, Hasselfors:

– Jag har haft en kanonsommar! Jag har badat i Toften och rödfärgat vårt hus. Hasselfors är en bra sommarort.

Live at Heart till Laxå

Årets Live at Heart den 2–8 september får en scen i Laxå! Några av de 200 band från hela världen som kommer till Örebro för att bjuda publiken på 400 konserter, tar en avstickare söderut för att spela för en Laxåpublik. Det blir konserter både den 6 och 7 september. Scenen är Stars Biljard.

Det är nionde året som Live at Heart arrangeras i Örebro, till en början för att ge tillfälle för lokala okända artister att framträda för en större publik. Första året 2010 kom 102 olika band som spelade på 10 olika platser. I år har arrangemanget växt till runt 200 artister som spelar på 400 olika scener.

Genom åren har Live at Heart utvecklats till en mötesplats där människor med kreativa yrken, entreprenörer, in-

novatörer och även filmmakare och artister från hela världen möter branschen. Live at Heart siktar på att bli Sveriges version av SXSW, South by South West, som arrangeras i Austin, Texas, varje vår för världens

media- film- och musikmänniskor.

Laxå-företagarna får också ta del av Live at Heart Creative-utbudet. Till näringslivsdagen den 4 september kommer Bijoy Goswami, en entreprenörsfilosof från just Austin, som föreläser om Bootstrapping, ett koncept för entreprenörskap och idéutveckling.

– Vi är mycket nöjda med det här samarbetet med Live at

Heart, som vi hoppas kunna utveckla, säger Tomas Dahlberg, kulturchef i Laxå kommun. Jag tror att näringslivet i Laxå kan inspireras och få konkreta råd och tisp på vägen av Bijoy Goswami. Kul också att kunna erbjuda en Live at Heartscen i Laxå och en afterwork på Stars biljard för kommunens näringsliv på torsdagen!

Spikat band redan nu är Londonbandet Komraus.

Emelie Andersson och Magnus Tunmats jobbar hårt för att sy ihop den nionde upplagan av Live at heart. Nu med scen även i Laxå.

Kommer till Laxå: Bijoy Goswami, guru från Austin och Live at Hearts förebild SXSW, South by South West, där media- och musikbranschen i världen möts varje år.

” Vi är mycket nöjda med det här samarbetet med Live at Heart, som vi hoppas kunna utveckla.